

Lagrådsremiss

Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja tillförsel av förnybar energi

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 18 mars 2021

Anders Ygeman

Pontus Söderström
(Infrastrukturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås en ny lag med bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter. Bemyndigandena möjliggör för regeringen att införa föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av vissa ärenden som gäller produktion av förnybar el och föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med att inrätta en kontaktpunkt för ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi. Den föreslagna lagen är föranledd av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

I lagrådsremissen föreslås även ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndighetens verksamhet som utförs med stöd av lagen om elektromagnetisk kompatibilitet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 30 juni 2021.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet	7
3	Ärendet och dess beredning	8
4	En lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi	9
4.1	En ny lag bör tas fram	9
4.2	Tidsfrister för vissa ärenden som avser produktion av förnybar el	11
4.3	Kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som enligt artikel 16 ska inrättas	13
4.4	Ikraftträdande	14
5	Ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet	14
5.1	Ett bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndighetens verksamhet	14
5.2	Ikraftträdande	15
6	Konsekvensanalys	16
6.1	Förslaget till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi	16
6.2	Förslaget till lag om ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet	18
7	Författningskommentar	20
7.1	Förslaget till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi	20
7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet	21
Bilaga 1	Artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018	23
Bilaga 2	Sammanfattning av Naturvårdsverkets rapport Analys av genomförande av tillståndsfrågor i det omarbetade förnybartdirektivet	25
Bilaga 3	Naturvårdsverkets lagförslag	31
Bilaga 4	Promemorians lagförslag	33
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna (promemorians lagförslag)	34
Bilaga 6	Elsäkerhetsverkets lagförslag	35

Bilaga 7	Förteckning över remissinstanserna (Elsäkerhetsverkets lagförslag).....	42
----------	--	----

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi,
2. lag om ändring i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § I denna lag finns bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om tidsfrister för handläggning av vissa ärenden som gäller produktion av förnybar el och om kommuners medverkan i arbetet med en kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi.

2 § I denna lag betyder

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri, inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung,

förnybar el: el som produceras genom användning av förnybara energikällor,

förnybar energi: energi från förnybara energikällor,

förnybara energikällor: förnybara, icke-fossila energikällor, dvs. vindenergi, solenergi och geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas, och

uppgradering: helt eller delvist utbyte av utrustning i syfte att ersätta eller öka kapaciteten i en anläggning för produktion av förnybar el eller öka anläggningens effektivitet.

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller

1. uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för produktion av förnybar el, och

2. utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet.

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med en kontaktpunkt för att vägleda sökande i ärenden om tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller

1. uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för tillförsel av förnybar energi, och

2. utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Denna lag träder i kraft den 30 juni 2021.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndighetens verksamhet enligt denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Denna lag träder i kraft den 30 juni 2021.

3 Ärendet och dess beredning

Förslaget till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

I artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (det omarbetade förnybartdirektivet) finns krav på att medlemsstaterna ska inrätta en eller flera kontaktpunkter. Det anges i artikeln att kontaktpunkten ska tillhandahålla vägledning och underlätta det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet för sökande vid uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet. I direktivet finns även krav på att medlemsstaterna ska bestämma tidsfrister för de tillståndsförfaranden som ska hanteras av kontaktpunkten, men de ska endast gälla för tillstånd som avser kraftverk, dvs. anläggningar för produktion av el. Artikel 16 finns i *bilaga 1*. Det omarbetade förnybartdirektivet ska vara genomfört senast den 30 juni 2021.

Naturvårdsverket fick i maj 2019 i uppdrag att utreda och lämna förslag på hur artikel 16 ska genomföras. Uppdraget redovisades den 31 januari 2020 genom rapporten *Analys av genomförande av tillståndsfrågor i det omarbetade förnybartdirektivet (I2020/00279)*. En sammanfattning av rapporten finns i *bilaga 2*. Rapportens lagförslag finns i *bilaga 3*. Med utgångspunkt i rapportens förslag utarbetades en promemoria i Infrastrukturdepartementet. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 4*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissvaren finns tillgängliga i Infrastrukturdepartementet (I2020/00279).

I denna lagrådsremiss behandlas promemorians förslag.

Förslaget till lag om ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet

Elsäkerhetsverket har begärt en ändring i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet (I2020/00612). Myndigheten föreslår att lagen kompletteras med ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för myndighetens verksamhet enligt lagen. Elsäkerhetsverket har kompletterat begäran med ett förslag om att lagens syfte ska tydliggöras. Elsäkerhetsverkets lagförslag finns i *bilaga 6*. Elsäkerhetsverkets förslag har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 7*. Remissvaren och en remissammanställning finns tillgängliga i Infrastrukturdepartementet (I2020/00612).

I denna lagrådsremiss behandlas Elsäkerhetsverkets förslag om avgifter. Elsäkerhetsverkets begäran om att lagens syfte och ändamålsbeskrivning ska tydliggöras bereds vidare i Regeringskansliet.

4 En lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

4.1 En ny lag bör tas fram

Regeringens förslag: Det ska införas en ny sektorsövergripande lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister för handläggningen av vissa ärenden som gäller produktion av förnybar el och om kommuners medverkan i arbetet med en kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans avstyrker förslaget. Flertalet remissinstanser har inga synpunkter eller är positiva till förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Artikel 16 – tidsfrister och kontaktpunkt

Det övergripande syftet med det omarbetade förnybartdirektivet är att främja förnybar energi. I artikel 16 ställs krav på att medlemsstaterna ska inrätta en kontaktpunkt för att vägleda sökande i fråga om tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor och tillgångar som krävs för anslutning av anläggningarna till elnätet. Syftet är att underlätta den administrativa processen. Det anges också i artikeln att en digital handbok om tillståndsförfaranden för projekt för produktion av förnybar energi ska tillhandahållas via kontaktpunkten. Kontaktpunkten ska också förse sökanden med all nödvändig information om de olika förfarandena och vid behov involvera andra administrativa myndigheter. Handlingar ska kunna lämnas in i digital form.

Tidsfrister ska sättas för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet. De ska alltså gälla samma förfaranden som ska hanteras av kontaktpunkten, men endast gälla för tillstånd som avser kraftverk, dvs. anläggningar för produktion av el. Ett tillståndsförfarande får ta högst ett år för beslut i ärenden som rör anläggningar med en elproduktionskapacitet under 150 kW och uppgraderingar av en anläggning. Det får ta högst två år för beslut i ärenden som rör anläggningar som har en högre elproduktionskapacitet. Tvåårsfristen ska omfatta samtliga relevanta förfaranden vid behöriga myndigheter. Båda tidsfristerna kan förlängas med upp till ett år om det finns exceptionella omständigheter. Tidsfristerna ska gälla utan att det påverkar skyldigheter i unionsrätt på miljöområdet, överklaganden, rättsmedel eller andra domstolsförfaranden eller alternativa tvistlösningsmekanismer.

Medlemsstaterna ska, enligt artikeln, säkerställa att en sökande har tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning avseende tillståndsförfarandet och utfärdandet av tillstånd att uppföra och driva anläggningar för produk-

tion av förnybar energi. Det anges även i artikeln att medlemsstaterna får inrätta ett förfarande för nätanlutning efter en sådan enkel anmälan för uppgraderingsprojekt som avses i artikel 17.1, dvs. anslutningar till elnätet av egenanvändare av förnybar energi och demonstrationsprojekt för förnybar energi med en elkapacitet på högst 10,8 kW. Om ett sådant förfarande inrättas gäller vissa tidsfrister för förfarandet.

Ett nytt sektorsövergripande regelverk för att genomföra artikel 16 bör tas fram

Huvuddelen av artikel 16 är tvingande för medlemsstaterna att genomföra. Förutom tidsfristerna för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el gäller det inrättandet av en eller flera kontaktpunkter för vissa tillståndsförfaranden som rör anläggningar för produktion av förnybar energi, rätten att lämna in handlingar i digital form i sådana ärenden och framtagandet av en handbok. Några befintliga bestämmelser som kan anses genomföra det omarbetade förnybartdirektivet i dessa delar finns inte. I fråga om kravet på tidsfrister finns det visserligen tidsfrister för handläggningen av vissa ärenden, exempelvis för ärenden om lov, förhandsbesked och anmälningar som prövas enligt plan- och bygglagen (2010:900), men dessa bestämmelser täcker endast en liten del av direktivets krav. Bestämmelsen i 9 § första stycket förvaltningslagen (2017:900) om att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts är inte heller tillräcklig för att genomföra direktivet eftersom den inte innehåller någon konkret tidsfrist.

I promemorian föreslås ett nytt sektorsövergripande regelverk för att genomföra artikel 16. En sådan lösning är att föredra framför att göra ändringar i miljöbalken och i sektorslagstiftningen, eftersom reglerna kommer att omfatta olika typer av tillstånd och anmälningar med olika komplexitet och handläggningstider. Om bestämmelserna delas upp i flera regelverk skulle resultatet bli svåröverskådligt. Bestämmelserna bör därför samlas i ett regelverk. Förslaget får ett mycket positivt gensvar från remissinstanserna. En ny horisontell lag bör därför tas fram för att genomföra artikel 16. Lagen bör kompletteras med bestämmelser på förordningsnivå.

I promemorian bedöms att det inte finns behov av några ändringar i andra regelverk för att genomföra artikel 16. Av remissinstanserna framför endast en länsstyrelse att digital hantering ännu inte är införd för alla handlingar i aktuella ärenden.

Möjligheten att överklaga tillståndsbeslut tillgodoser det omarbetade förnybartdirektivets krav på att en sökande ska ha tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning.

Det bör inte heller införas något sådant förfarande för nätanlutning efter enkel anmälan för uppgraderingsprojekt för vissa anläggningar som avses i artikel 17.1. Processen för anslutning till elnätet av små anläggningar skulle snarare bli mer komplicerad än förenklad av två parallella anmälningsförfaranden.

4.2 Tidsfrister för vissa ärenden som avser produktion av förnybar el

Regeringens förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för produktion av förnybar el eller utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter på det föreslagna bemyndigandet. Flera länsstyrelser, bl.a. *Länsstyrelsen i Hallands län*, *Länsstyrelsen i Västernorrlands län*, *Länsstyrelsen i Örebro län* och *Länsstyrelsen i Östergötlands län* påpekar att länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer redan har ett mål med en kortare tidsfrist än den som finns i det omarbetade förnybartdirektivet och att det målet uppfylls i de allra flesta fall. *Jönköpings kommun* framför att även bygglovs- och anmälningssärenden har kortare tidsfrister än de som anges i direktivet. *Svensk solenergi* tror inte att några handläggningstider kommer att påverkas av det nya taket men välkomnar att Naturvårdsverket ska ta fram statistik över handläggningstider. *Statens energimyndighet* (Energimyndigheten) föreslår att Naturvårdsverket ska följa upp tidsfristerna och att verkets statistikuppdrag utvidgas till andra områden än miljötillståndsprövningen eller att övriga tillståndsprövande myndigheter får liknande uppdrag att följa upp tidsfristerna.

Skälen för regeringens förslag

De tidsfrister som anges i artikel 16 bör genomföras

Direktivets tidsfrister är väl tilltagna. Medlemsstaterna får inte införa längre tidsfrister. De kan däremot införa eller behålla kortare tidsfrister än de som anges.

I Sverige finns redan kortare tidsfrister och handläggningsmål för några av de ärendetyper som det omarbetade förnybartdirektivets tidsfrister avser. Detta gäller för vissa bygglovs- eller anmälningssärenden som kommunerna handlägger och för provningar som görs av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer. De kortare tidsfristerna kommer fortsatt att gälla och avsikten är inte att handläggningsmålen ska påverkas av direktivgenomförandet.

Direktivets tidsfrister på två respektive ett år bör genomföras. Några snävare tidsfrister bör inte införas i dagsläget, även om det kan innebära att effekten av direktivgenomförandet blir begränsad. Det finns ett par skäl för denna bedömning.

Det saknas statistik för att man utifrån befintliga handläggningstider ska kunna bedöma hur lång en tidsfrist ska vara för att få effekt. Det finns exempelvis ingen strukturerad och heltäckande statistik över handläggningstider för tillståndsprövning enligt miljöbalken. Regeringen har gett Naturvårdsverket ett uppdrag att förbereda så att myndigheten fr.o.m. 2021 kan svara för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen. Uppdraget ska redovisas senast den 12 maj 2021. Eftersom Naturvårdsverkets upp-

drag ska redovisas inom kort kan det inte utvidgas till andra områden, som *Energimyndigheten* föreslår. I stället får behovet av framtida uppföljningar och uppdrag analyseras efter det att verkets redovisning har kommit in.

Det är inte heller säkert att tidsfrister är det mest effektiva styrmedlet för att effektivisera en prövningsprocess. Slutsatsen i promemorian Anpassad miljöprövning för en grön omställning (Ds 2018:38) är att tidsfrister inte nödvändigtvis leder till snabbare handläggningstider om det inte tillförs extra resurser och kompetens. Det anges också att införandet av tidsfrister skulle kunna leda till orättvisor i det enskilda fallet, snedvriden konkurrens och suboptimering av resurser. Även om det finns många sektorer och verksamheter som också behöver ställa om för att minska sin klimat- och miljöpåverkan och Sverige har mycket höga ambitioner på området, kan andra åtgärder än tidsfrister vara mer effektiva.

Regeringen har tillsatt utredningen En modern och effektiv miljöprövning (dir. 2020:86) i syfte att genom horisontella förändringar i miljöprövningen underlätta för miljö- och klimatförbättrande investeringar och åstadkomma snabbare och enklare prövningsprocesser samtidigt som ett bibehållet miljöskydd säkerställs. Under de kommande åren kommer omfattande insatser att krävas inom näringslivet för att Sverige ska kunna nå flera energipolitiska mål och klimat- och miljömål. Den omställning som krävs för att möta dessa utmaningar innebär att många verksamheter kommer att behöva söka nya eller ändrade tillstånd enligt miljöbalken. Prövningen behöver i vissa fall hantera målkonflikter mellan exempelvis minskad klimatpåverkan och ökad övrig miljöpåverkan i verksamhetens närområde. Utredningen ska överlämna sitt betänkande i december 2021. Det är lämpligt att invänta utredningens analyser och förslag innan ställning tas till behovet av nya styrmedel.

Det kan i sammanhanget också nämnas att en översyn av regelverket för nätkoncessioner pågår. Regeringen tillsatte 2018 en utredning som fick i uppdrag att se över regelverket i syfte att modernisera, förenkla och förbättra det utan att resurseffektivitet, nätstabilitet eller miljöskydd skulle påverkas negativt. Utredningen överlämnade i juni 2019 betänkandet Moderna tillståndsprocesser för elnät (SOU 2019:30). Betänkandet har varit ute på remiss och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Bestämmelser om tidsfrister bör framgå av förordning

De bestämmelser om tidsfrister som genomför det omarbetade förnybartdirektivet kommer att omfatta flera olika tillstånd. Om bestämmelserna finns i förordning kan en ändring vid behov göras på ett snabbare och därmed mer ändamålsenligt sätt än vad som skulle vara fallet med en lagändring. Därför bör detaljerade bestämmelser som rör tidsfrister meddelas i förordning. I de delar som rör statliga myndigheter och regeringen kan regeringen meddela bestämmelser i förordning med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen. Vissa av de ärendetyper som omfattas av tidsfristerna handläggs dock av kommunerna. Regler som innebär ett åliggande för kommunerna ska regleras i lag (8 kap. 2 § första stycket 3 regeringsformen). Delegering till regeringen är dock möjlig (8 kap. 3 § regeringsformen). I de delar som innebär ett åliggande för kommunerna krävs det att regeringen får ett bemyndigande i lag att meddela föreskrifter. Ett bemyndigande för regeringen att meddela före-

skrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet föreslås därför i den nya lagen.

Med anledning av vad som anges i artikel 16 bör förordningsbestämmelserna, utöver längden på tidsfristerna, även behandla bl.a. vilka förfaranden som ska omfattas, möjligheterna till förlängning och när en tidsfrist ska börja och sluta.

Uttryck som bör definieras i lagen

Uttrycken biomassa, förnybar el, förnybar energi och uppgradering bör användas i bemyndigandena i lagen. Dessa uttryck bör därför definieras i lagen. Utgångspunkten bör vara de definitioner av samma uttryck som finns i det omarbetade förnybartdirektivet.

4.3 Kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som enligt artikel 16 ska inrättas

Regeringens förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med kontaktpunkten för att vägleda sökande i ärenden om tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för tillförsel av förnybar energi eller utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter på det föreslagna bemyndigandet.

Skälen för regeringens förslag: Den kontaktpunkt som medlemsstaterna ska inrätta gäller, enligt artikel 16, för tillståndsförfaranden som avser produktion av förnybar energi, till skillnad mot de ovan nämnda tidsfristerna som bara gäller för ärenden för produktion av förnybar el.

De bestämmelser om kontaktpunkten som behövs för genomförandet är detaljerade. De bör därför inte finnas i den nya sektorsövergripande lagen utan i förordning. Flertalet av bestämmelserna rör statliga myndigheter och regeringen. De kan meddelas av regeringen i förordning med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen. Vissa ärendetypen som ska omfattas av den information och vägledning som ska tillhandahållas genom kontaktpunkten handläggs dock av kommunerna och de kommer att behöva engageras i arbetet med kontaktpunkten. Åligganden för kommunerna ska regleras i lag eller i förordning med stöd av ett bemyndigande i lag (jfr föregående avsnitt). Regeringen bör få meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas. Den medverkan som kan komma i fråga är framför allt att säkerställa att det på kommunens egen webbplats finns specifik och uppdaterad vägledning och information om de tillstånd, anmälningar och dispenser som kommunen prövar, och att handlingar i ett ärende kan lämnas in digitalt.

Med anledning av vad som anges i artikel 16 om kontaktpunkten bör det anges i förordning bl.a. vem som ska ansvara för kontaktpunkten, vilken information som ska tillhandahållas och vem som ska ta fram en digital handbok. Remissinstanserna är överlag positiva till att det ska inrättas en kontaktpunkt.

Uttrycket förnybar energi används i det föreslagna bemyndigandet och bör därför definieras i den nya lagen. Utgångspunkten bör vara den definition av förnybar energi som finns i det omarbetade förnybartdirektivet.

4.4 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Den nya lagen ska träda i kraft den 30 juni 2021.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Det omarbetade förnybartdirektivet ska vara genomfört i svensk rätt senast den 30 juni 2021. Lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi bör därför träda i kraft senast detta datum.

5 Ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet

5.1 Ett bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndighetens verksamhet

Regeringens förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndighetens verksamhet när det gäller elektromagnetisk kompatibilitet.

Elsäkerhetsverkets förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller är positiva till förslaget. Ingen remissinstans avstyrker förslaget eller uttalar allvarlig kritik mot det.

Skälen för regeringens förslag

Elektromagnetisk kompatibilitet

Med elektromagnetisk kompatibilitet avses en utrustnings förmåga att fungera tillfredsställande i sin elektromagnetiska omgivning utan att orsaka oacceptabla elektromagnetiska störningar för annan utrustning i omgivningen. Elektromagnetisk kompatibilitet innebär både krav på att en utrustning inte ska orsaka elektromagnetisk störning och att en utrustning ska tåla den elektromagnetiska störning som kan förutses vid avsedd

användning. EMC är förkortningen av det engelska uttrycket för elektromagnetisk kompatibilitet. Förkortningen är vedertagen även i Sverige.

Regler om elektromagnetisk kompatibilitet

Elektromagnetisk kompatibilitet regleras i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet. Lagen är en ramlag och ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer befogenhet att meddela föreskrifter om krav på egenskaper hos och användning av utrustning, kontroll och märkning av utrustning, information som ska följa utrustningen och skyldigheten att bedriva skadeförebyggande arbete och vidta åtgärder när det finns anledning att anta att utrustning inte överensstämmer med föreskrivna krav. Lagen innehåller även bestämmelser om tillsyn och ansvar.

Lagen tillkom i samband med Sveriges anslutning till EES-avtalet. Den omarbetades senast vid genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet. Förordningen (2016:363) om elektromagnetisk kompatibilitet innehåller bestämmelser om grundläggande skydds krav och om marknadstillträde samt användning. Enligt 12 § i förordningen är Elsäkerhetsverket ansvarig tillsynsmyndighet för att förordningen och föreskrifter som har meddelats med stöd av förordningen följs.

Ett bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter införs

Enligt Elsäkerhetsverkets instruktion har myndigheten som mål att förebygga skador på person och egendom orsakade av elektricitet samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet. Elsäkerhetsverkets verksamhet finansieras i huvudsak med elsäkerhetsavgiften enligt förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift. Förvaltningsanslaget ska finansiera myndighetens förvaltningskostnader.

Elsäkerhetsverket ska redovisa full kostnadstäckning för elsäkerhetsavgiften. Med full kostnadstäckning avses förenklat att kostnaderna ska täckas av intäkterna, i detta fall avgiften. Enligt förordningen ska elsäkerhetsavgiften finansiera verksamheten vid Elsäkerhetsverket enligt elsäkerhetslagen (2016:732). De uppgifter som Elsäkerhetsverket har som rör elektromagnetisk kompatibilitet, som regleras i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet, kan för närvarande alltså inte finansieras med stöd av elsäkerhetsavgiften.

För att Elsäkerhetsverkets verksamhet med stöd av lagen om elektromagnetisk kompatibilitet ska kunna finansieras med avgifter bör ett nytt bemyndigande införas. Regeringen bör få meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndighetens verksamhet enligt lagen om elektromagnetisk kompatibilitet och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

5.2 Ikraftträdande

<p>Regeringens förslag: Lagen om ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet ska träda i kraft den 30 juni 2021.</p>
--

Elsäkerhetsverkets förslag innehåller inget förslag om ikraftträdande. **Remissinstanserna** yttrar sig inte i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att Elsäkerhetsverket har en tydlig finansiering av det arbete som utförs med stöd av lagen om elektromagnetisk kompatibilitet. Lagändringen bör därför träda i kraft den 30 juni 2021.

6 Konsekvensanalys

6.1 Förslaget till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

Regeringens bedömning: Den nya lagen medför inga konsekvenser i sig. Konsekvenser uppstår först när regeringen meddelar föreskrifter i förordning med stöd av de bemyndiganden som föreslås.

Genomförandet av artikel 16 innebär för kommunernas del att en tidsfrist på ett eller två år ska gälla för handläggningen av vissa ärendetyper. Detta är väl tilltagna tidsfrister jämfört med de frister som kommunerna redan har att förhålla sig till. Införandet av tidsfrister bör därför inte få några konsekvenser för kommunernas ekonomi eller för den kommunala självstyrelsen. Samma bedömning gäller för kommunernas arbete med kontaktpunkten.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Regelrådet* anser att redovisningen brister avseende konsekvenserna ur ett företagsperspektiv, bl.a. i fråga om den knapphändiga redovisningen av förslagens påverkan på företagens administrativa kostnader, verksamhet och konkurrensförhållanden.

Skälen för regeringens bedömning

Alternativa förslag

I detta avsnitt analyseras lagrådsremissens lagförslag. Lagförslaget medför inga konsekvenser i sig. Det är först när förordningsbestämmelser meddelas med stöd av de föreslagna bemyndigandena som konsekvenser kan uppkomma. Eftersom de bemyndiganden som föreslås avser kommunerna inriktas konsekvensanalysen på hur kommunerna kan komma att påverkas av direktivgenomförandet.

Genomförandet av artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet kräver lagstiftning eftersom kommunerna kommer att beröras. En ny lag med bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter i de delar som avser kommunerna föreslås.

Överensstämmelse med EU-rätten

Förslaget genomför artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet. Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Konsekvenser för kommuner

Kommunerna kommer att träffas av kraven på tidsfrister, eftersom de hanterar flera av de tillstånds-, anmälnings- och dispensärenden som avses i artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet.

Tidsfristerna kommer att omfatta kommunernas handläggning av lov- och anmälningsärenden enligt plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:338). Även handläggningen av dispensärenden enligt 7 kap. miljöbalken kommer att omfattas, förutsatt att det inte rör sig om tillämplig unionsrätt på miljöområdet, liksom handläggningen av ärenden enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Vissa s.k. C-verksamheter som är anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) kommer också att omfattas.

När det gäller lov- och anmälningsärenden finns det redan tidsfrister i plan- och byggregelverket som ryms inom direktivets krav. Beslut i ärenden om lov ska meddelas inom tio veckor med möjlighet till förlängning med samma antal veckor. I anmälningsärenden ska beslut om startbesked meddelas inom fyra veckor. Den tiden får förlängas en gång med högst fyra veckor.

I fråga om verksamheter som har anmälningsplikt C enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) finns också en tidsfrist. En sådan anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat. Detta framgår av miljöbalken. Endast de ärenden där tillsynsmyndigheten bestämmer något annat kommer därför att träffas av direktivets tidsfrister.

Dispensprövningar enligt 7 kap. miljöbalken görs antingen av länsstyrelserna eller kommunerna beroende på vem som beslutat om exempelvis ett naturreservat eller naturminne. Den ärendemängd som handläggs av kommunerna bedöms vara begränsad.

Sammanfattningsvis består konsekvenserna av bestämmelsen om tidsfrister i artikel 16 att en tidsfrist på ett eller två år ska gälla för kommunernas handläggning av vissa ärendetyper. Detta är väl tilltagna tidsfrister jämfört med de frister som kommunerna redan har att förhålla sig till. Införandet av tidsfrister bedöms inte medföra några kostnader och därför blir den kommunala finansieringsprincipen inte tillämplig.

Tidsfristerna skulle kunna innebära en inskränkning av den kommunala självstyrelsen om ärenden behöver omprioriteras för att tidsfristerna ska kunna hållas. Det framgår av 14 kap. 3 § regeringsformen att en sådan inskränkning inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Tidsfristerna föreslås i syfte att genomföra artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet. Direktivets syfte är att främja användningen av förnybar energi och skälet för det anges vara att en ökad användning av sådan energi är en viktig komponent i det åtgärds paket som krävs för att minska växthusgasutsläppen och uppfylla unionens åtaganden inom ramen för Parisavtalet samt unionens ram för

klimat- och energipolitiken fram till 2030. Tidsfristerna grundas därmed på beaktansvärda intressen och får anses svara mot vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranleder dem.

Med utgångspunkt i det som anges i artikel 16 bör kommunernas uppgifter i fråga om kontaktpunkten inte medföra några kostnader. Digital hantering, i vart fall genom inskanning av undertecknade handlingar, bör redan vara möjlig och information som vägleder sökande i ärenden som kommunerna handlägger bör finnas tillgänglig på de egna webbplatserna. När det gäller frågan om uppgifterna med kontaktpunkten innebär en inskränkning i den kommunala självstyrelsen så görs samma bedömning som i fråga om tidsfristerna. Syftet med den bestämmelse som föreslås är att genomföra artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet. Uppgifterna grundas på beaktansvärda intressen och får anses svara mot vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranleder dem.

6.2 Förslaget till lag om ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet

Regeringens bedömning: Konsekvenserna för Elsäkerhetsverket blir positiva. Elsäkerhetsverket kan fortsätta att bedriva verksamhet inom elektromagnetisk kompatibilitet. Det blir även tydligt hur den verksamheten ska finansieras och förvaltningsanslaget behöver inte höjas.

Förslaget får inte någon påverkan på det allmänna, företag, hushåll eller myndigheter. Förslaget får inte heller några konsekvenser för kommunernas ekonomi eller den kommunala självstyrelsen.

Elsäkerhetsverkets bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller har inga invändningar mot den.

Skälen för regeringens bedömning: Om de ändringar som föreslås i lagrådsremissen inte genomförs kommer Elsäkerhetsverkets förvaltningsanslag sannolikt att behöva höjas för att myndigheten ska kunna fortsätta att arbeta med frågor om elektromagnetisk kompatibilitet.

Ett genomförande i enlighet med lagrådsremissens förslag innebär att Elsäkerhetsverket kan fortsätta att bedriva verksamhet inom elektromagnetisk kompatibilitet och att det blir tydligt hur den verksamheten ska finansieras. Elsäkerhetsverket kan vidare få full kostnadstäckning för elsäkerhetsavgiften och förvaltningsanslaget behöver inte höjas. Det blir även något lättare för Elsäkerhetsverket att ta fram budgetunderlag och en enklare hantering av årsredovisningen.

Förslaget bedöms inte ha någon påverkan på det allmänna, företag, hushåll eller myndigheter. Förslaget bedöms inte heller få några konsekvenser för kommunerna, vare sig för ekonomin eller den kommunala självstyrelsen.

Elsäkerhetsverket för fram att det vill höja ambitionsnivån för att möta de utmaningar som finns inom elektromagnetisk kompatibilitet. Detta är emellertid inte en nödvändig konsekvens av det förslag som nu läggs fram. På längre sikt kan emellertid en höjd ambitionsnivå innebära att elsäker-

hetsavgiften behöver höjas för att täcka myndighetens verksamhet på området. Det skulle i sin tur innebära en påverkan på landets hushåll samt privata och offentliga verksamheter som betalar elsäkerhetsavgift.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

1 § I denna lag finns bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om tidsfrister för handläggning av vissa ärenden som gäller produktion av förnybar el och om kommuners medverkan i arbetet med en kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi.

I paragrafen regleras lagens innehåll.

Lagen genomför artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. Artikel 16 ställer krav på medlemsstaterna att införa tidsfrister och inrätta en kontaktpunkt. Tidsfristerna avser handläggning av vissa ärenden som gäller produktionen av förnybar el. Kontaktpunkten ska, enligt artikel 16, vägleda sökande i vissa ärenden som rör produktion av förnybar energi. Vägledningen ska alltså omfatta fler ärenden än tidsfristerna som bara gäller elproduktion. I 3 och 4 §§ finns bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om tidsfrister för kommunernas handläggning av de ärenden som omfattas av kravet i artikel 16 och för kommunernas deltagande i arbetet med kontaktpunkten.

2 § I denna lag betyder

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri, inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung,

förnybar el: el som produceras genom användning av förnybara energikällor,

förnybar energi: energi från förnybara energikällor,

förnybara energikällor: förnybara, icke-fossila energikällor, dvs. vindenergi, solenergi och geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas, och

uppgradering: helt eller delvist utbyte av utrustning i syfte att ersätta eller öka kapaciteten i en anläggning för produktion av förnybar el eller öka anläggningens effektivitet.

I paragrafen definieras ord och uttryck som används i lagen. Övergångsord finns i avsnitt 4.2 och 4.3.

Utgångspunkten för definitionerna av biomassa, förnybara energikällor, förnybar energi och uppgradering är de definitioner av motsvarande uttryck som finns i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001. I fråga om solenergi, som är en del av definitionen av förnybar energi, omfattas både termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi. Uttrycket förnybar el definieras som el som produceras genom användning av förnybara energikällor. Någon motsvarande definition finns inte i direktivet.

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller

1. uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för produktion av förnybar el, och

2. utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet.

I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av vissa ärenden som gäller produktion av förnybar el. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Vissa ärenden som kommuner handlägger träffas av de tidsfrister som genomför artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001. Uppgradering och förnybara energikällor definieras i 2 §. Regeringen kan med stöd av sin restkompetens meddela föreskrifter om innebörden av uttrycket utrustning för anslutning till elnätet.

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med en kontaktpunkt för att vägleda sökande i ärenden om tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller

1. uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för tillförsel av förnybar energi, och

2. utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet.

I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas för att genomföra artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Kommuner behöver medverka i arbetet med kontaktpunkten. Den medverkan som kan komma i fråga är framför allt att säkerställa att det på kommunens egen webbplats finns specifik och uppdaterad vägledning och information om de tillstånd, anmälningar eller dispenser som kommunen handlägger, och att handlingar i ett ärende kan lämnas in digitalt.

Med utrustning för anslutning till nätet menas utrustning för anslutning till alla typer av nät. Utöver elnät omfattas även gas- eller fjärrvärmenät. Även den utrustning som behövs för att mata in exempelvis gas på en distributionsledning, dvs. interna ledningsnät som tillhör produktionsanläggningen och inte det allmänna nätet, omfattas. Se kommentaren till 3 § i fråga om det näralydande uttrycket utrustning för anslutning till elnätet som används i den paragrafen.

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet

1 a § Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndighetens verksamhet enligt denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

I paragrafen, som är ny, ges regeringen rätt att meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndighetens verksamhet med elektromagnetisk kompatibilitet. Genom paragrafen blir det möjligt för regeringen att finan-

siera tillsynsmyndighetens verksamhet med avgifter som exempelvis el-säkerhetsavgiften. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018

Bilaga 1

Tillståndsförfarandets varaktighet och organisation

1. Medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. Dessa kontaktpunkter ska, på begäran av den sökande, tillhandahålla vägledning och underlätta hela det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet. Den sökande ska inte behöva kontakta mer än en kontaktpunkt under hela förfarandet. Tillståndsförfarandet ska omfatta relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor samt tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet. Tillståndsförfarandet ska omfatta alla förfaranden, från bekräftelsen på att ansökan har mottagits till överlämnande av resultatet av det förfarande som avses i punkt 2.

2. Kontaktpunkten ska vägleda sökanden genom det administrativa ansökningsförfarandet på ett transparent sätt fram till dess att ansvarig myndighet i processens slutskede fattar ett eller flera beslut, förse sökanden med all nödvändig information och vid behov involvera andra administrativa myndigheter. Sökande ska även ha rätt att lämna in relevanta handlingar i digital form.

3. Kontaktpunkten ska tillhandahålla en handbok om förfarandet för utvecklare av projekt för produktion av förnybar energi, och ska även tillhandahålla denna information online, och även särskilt rikta sig till småskaliga projekt och projekt som avser egenanvändare av förnybar energi. Informationen online ska ange den kontaktpunkt som är relevant för sökandens ansökan. Om medlemsstaten har mer än en kontaktpunkt ska informationen online ange den kontaktpunkt som är relevant för sökandens ansökan.

4 Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 7 ska det tillståndsförfarande som avses i punkt 1 vara i högst två år när det gäller kraftverk, inklusive samtliga relevanta förfaranden vid behöriga myndigheter. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, kan den perioden på två år förlängas med upp till ett år.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 7, ska tillståndsförfarandet vara högst ett år för anläggningar med en elproduktionskapacitet under 150 kW. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, kan den perioden förlängas med upp till ett år.

Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande lätt har tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning avseende tillståndsförfarandet och utfärdandet av tillstånd att uppföra och driva anläggningar för produktion av förnybar energi, inklusive i tillämpliga fall alternativa tvistlösningsmekanismer.

6. Medlemsstaterna ska underlätta uppgraderingen av befintliga anläggningar för förnybar energi genom att säkerställa ett förenklat och snabbt tillståndsförfarande. Det förfarandet ska inte vara mer än ett år.

När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, såsom tvingande säkerhetsrelaterade skäl där uppgraderingsprojektet inverkar påtagligt på elnätet eller anläggningens ursprungliga kapacitet, storlek eller prestanda, kan perioden på ett år förlängas med ett år.

7. De tidsfrister som fastställs i denna artikel ska gälla utan att det påverkar skyldigheter i tillämplig unionsrätt på miljöområdet, överklaganden, rättsmedel eller andra domstolsförfaranden eller alternativa tvistlösningsmekanismer, inklusive förfaranden för klagomål, utomrättsliga överklaganden och rättsmedel och får förlängas med en period som motsvarar dessa förfarandens längd.

8. Medlemsstaterna får inrätta ett förfarande för nätanslutning efter enkel anmälan för uppgraderingsprojekt som avses i artikel 17.1. I de fall medlemsstaterna gör detta ska uppgradering tillåtas efter en anmälan till den relevanta myndigheten om inga allvarliga negativa effekter på miljö eller samhälle väntas. Den myndigheten ska inom sex månader från mottagandet av en anmälan besluta om detta är tillräckligt.

Om den relevanta myndigheten beslutar att en anmälan är tillräcklig ska den automatiskt bevilja tillståndet. Om den myndigheten beslutar att anmälan inte är tillräckligt ska en ny ansökan om tillstånd krävas och de tidsfristerna som avses i punkt 6 ska tillämpas.

Sammanfattning av Naturvårdsverkets rapport

Analys av genomförande av tillståndsfrågor i det omarbetade förnybartdirektivet

Den Europiska unionens mål för energiområdet innefattar bland annat att garantera att energimarknaden fungerar, främja energieffektivitet och främja utveckling av nya och förnybara energikällor. Målet om att främja förnybara energikällor har genomförts bland annat genom det så kallade förnybartdirektivet. I december 2018 antog Europaparlamentet och rådet en omarbetning av förnybartdirektivet, vilket ska vara genomfört senast 30 juni 2021 i alla medlemsstater.

I det omarbetade förnybartdirektivets artikel 16 finns bestämmelser om tillståndsförfarandets varaktighet och organisation. Där införs krav på att medlemsstaterna ska utse en eller flera kontaktpunkter som ska tillhandahålla vägledning och underlätta tillståndsförfaranden, samt tidsfrister för vissa tillståndprocesser.

Naturvårdsverket fick i maj 2019 i uppdrag att *analysera genomförande av tillståndsfrågor i det omarbetade förnybartdirektivet*. Naturvårdsverket ska lämna författningsförslag i den utsträckning som krävs för genomförandet av artikel 16, och konsekvenser av de förslag som lämnas ska analyseras.

Anläggningar och tillstånd som omfattas av artikel 16

Naturvårdsverket gör tolkningen att artikel 16 omfattar alla tillstånds- och anmälningspliktiga anläggningar där en förnybar energikälla används för att producera något energislag (till exempel el, värme eller bränsle). Anläggningar som både använder förnybara och andra energikällor omfattas också. Artikel 2 (punkt 1) definierar begreppet *förnybar energi* och ger ledning om vilka anläggningar som bör omfattas; bland annat tillstånds- och anmälningspliktiga solfångare, solceller, berg- och jordvärmepumpar, värmepumpar som tar värme ur uteluften, ytvatten eller avloppsvatten, anläggningar som samlar in eller använder deponigas från avfallsdeponier samt förbränningsanläggningar som använder biobränsle eller avfall som är av biologiskt ursprung eller biologiskt nedbrytbart.

Därutöver omfattas även den anslutning som kan behövas från anläggningen där produktion sker till befintligt nät eller till den anläggning där energin ska nyttjas. Naturvårdsverket gör tolkningen att nät (exempelvis stam- och områdesnät för el, gasnät eller fjärrvärmenät) inte omfattas av artikel 16.

Lagrum som reglerar tillstånd för de anläggningar som omfattas av artikel 16 har identifierats främst i miljöprövningsförordningen (2013:251). Vattenkraft är ett undantag som inte räknas till miljöfarlig verksamhet, utan istället regleras via 11 kap. miljöbalken.

Utöver tillstånd för miljöfarlig respektive vattenverksamhet, kan en anläggning behöva ytterligare tillstånd beroende på exempelvis var anläggningen är lokaliserad och vilken förnybar energikälla som används. Exempel på sådana tillstånd är tillstånd för anläggningar i Sveriges ekologiska zon, tillstånd enligt kontinentalsockellagen, bygglov, dispenser

för anläggningar inom eller i närheten av skyddade områden och tillstånd för anläggningar inom eller i närheten av Natura 2000-områden. Det finns också mindre anläggningar som solceller, små värmepumpar och små vindkraftverk som inte behöver tillstånd eller anmälan enligt miljöprövningsförordningen, men som kan kräva andra tillstånd som bygglov. Det behövs även i vissa fall tillstånd för anslutning till olika nät (så kallade koncessioner).

Artikel 16 omfattar således ett stort antal typer av tillstånd som regleras i en mängd olika lagar och prövas av mark- och miljödomstolar, statliga myndigheter (inklusive länsstyrelser), kommunala nämnder och i vissa fall regeringen. En anläggning kan ofta kräva flera typer av tillstånd och anmälningar som inte sällan prövas av olika myndigheter.

Omfattningen av kontaktpunktens ansvar

Kontaktpunktens huvudsakliga uppgift är att tillhandahålla vägledning och underlätta hela det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet för de anläggningar som omfattas av artikel 16 i förnybartdirektivet. Naturvårdsverket tolkar omfattningen av kontaktpunktens ansvar enligt direktivet på följande sätt:

Kontaktpunkten bör kunna vara en webbplats

En kontaktpunkt bör ses som en första anhalt där en sökande kan hitta information om vilka tillstånd som krävs för hans projekt, hur dessa tillståndsprocesser går till samt hjälp med att hitta vidare till relevant myndighet från vilken hen kan få mer information om tillståndsförfarandet.

Direktlänkar till andra webbplatser

Naturvårdsverket anser att det bör vara möjligt att uppfylla direktivets krav genom att kontaktpunktens webbplats tillhandahåller direktlänkar till information och ansökningsförfaranden på andra webbplatser.

Sökanden ska ha rätten att lämna in handlingar digitalt

Naturvårdsverkets bedömning är att det åtminstone inledningsvis bör göras en bred tolkning av vad det innebär att lämna in handlingar digitalt. Vid tidpunkten för direktivets genomförande skulle det kunna räcka med e-blanketter som sökanden kan ladda hem, printa ut, fylla i, scanna in och skicka in med e-post. På sikt bör mer utvecklade e-tjänster utvecklas. Handlingar ska skickas direkt till den prövande myndigheten.

Kontaktpunkten kan tillhandahålla en tjänst där sökanden kan ställa frågor

En sådan tjänst bör enbart svara på frågor av generell karaktär och frågor om enskilda ärenden bör besvaras av den aktuella prövningsmyndigheten. Då tillämpningsområdet är brett kommer frågorna troligen behöva slussas till respektive vägledande myndighet.

Vid ett genomförande av förnybartdirektivets krav behöver den politiska styrningen för digitalisering beaktas, bland annat eftersom kontaktpunkten

som inrättas i enlighet med artikel 16 bör kunna vara en webbplats och för att sökanden ska ha möjlighet att lämna in handlingar digitalt. Bilaga 2

Ansvar för kontaktpunkten

Naturvårdsverkets bedömning är att en kontaktpunkt bör skapas för alla de anläggningar och tillstånd som artikel 16 omfattar. Ett motiv till att välja att inrätta en kontaktpunkt i stället för flera är att göra det enkelt för sökande genom att ha en enda väg in. Ansvar för kontaktpunkten i Sverige kommer att behöva fördelas på flera myndigheter eftersom det är många olika typer av anläggningar och tillstånd som berörs. Ansvar bör fördelas mellan följande funktioner:

- Teknikansvarig – En myndighet som ansvarar för den digitala lösningen samt samordning mellan de berörda myndigheterna
- Informationsansvariga – De myndigheter som vägleder inom de tillståndsprocesser som artikel 16 omfattar
- Verksamhetsansvariga – De myndigheter som prövar och ger tillstånd som artikel 16 omfattar. Ansvarar även för att svara på frågor om specifika ärenden.

Exakt hur den digitala lösningen för kontaktpunkten ska utformas behöver bestämmas i samråd mellan de myndigheter som pekas ut som ansvariga.

En myndighet som är lämplig att utse som teknikansvarig är Tillväxtverket. Tillväxtverket är idag ansvarig för kontaktpunkten för tjänstedirektivet (verksamt.se) och de har därför god erfarenhet både av att ansvara för en sådan webbplats och samordna berörda myndigheter. Idag pågår en utveckling av verksamt.se där målet är att webbplatsen ska bli den naturliga webbplatsen för mötet mellan myndigheter och företag. Det kan därför vara lämpligt att även kontaktpunkten för förnybardirektivet blev en del av det utvecklade verksamt.se. Ett annat alternativ är Energimyndigheten. Myndigheten har idag liknande webbplatser med vägledning som riktar sig mot både privatpersoner och företag, och har från den verksamheten erfarenhet av att samordna information från ett stort antal myndigheter.

Informationsansvariga är de myndigheter som idag vägleder inom de tillståndsprocesser som omfattas av artikel 16 samt Energimyndigheten i egenskap av förvaltningsmyndighet för frågor om tillförsel av energi i samhället.

Verksamhetsansvariga är de myndigheter som idag prövar de tillstånd (och anmälningar) som omfattas av artikel 16. Dessa myndigheter kommer också fortsatt svara på frågor i specifika ärenden.

Regelförändringar som behövs för att leva upp till artikel 16

Inrättandet av kontaktpunkten medför behov av nya regler

Naturvårdsverkets bedömning är att det är nödvändigt att ta fram en ny reglering för att svensk rätt ska stå i överensstämmelse med vad direktivet föreskriver om skyldigheten att inrätta en kontaktpunkt och om vägled-

ning, informationsansvar och samarbete mellan myndigheter med anledning av kontaktpunkten. Det bör införas bestämmelser som tydligt pekar ut ansvaret för tekniskansvarig respektive informationsansvariga myndigheter, för att klargöra ansvaret och för att säkra att aktuell och riktig information förmedlas via kontaktpunkten.

Naturvårdsverket bedömer att det inte är nödvändigt att göra några regeländringar vad avser verksamhetsansvaret eftersom kontaktpunkten inte påverkar själva prövningsprocessen.

Krav på möjlighet att lämna in tillståndsansökan digitalt medför behov av ändringar av vissa regler

I artikel 16 anges att sökanden ska ha rätt att lämna in relevanta handlingar i digital form. Vad som ska förstås med ”relevanta handlingar” är inte närmare definierat i direktivet. En ordagrann tolkning skulle kunna leda till slutsatsen att kravet inte omfattar samtliga handlingar som ges in utan endast vissa sådana handlingar. Det är dock tveksamt om det är meningsfullt att skilja på olika typer av handlingar som lämnas av de sökande i detta sammanhang. Inte heller är ”digital form” definierat i direktivet. Medlemsstaterna borde därför ha ett visst tolkningsutrymme vid genomförande av direktivet i denna del.

De förfaranden som avses i artikel 16 sker inom ramen för vad som kan betraktas som offentlig förvaltning i den mening som avses i regeringsformen. Det finns i förvaltningslagen inget hinder mot att framställningar görs i en sådan digital form som förutses kunna ske enligt artikel 16 i direktivet.

I lagen (2010:921) om mark- och miljödombstolar, rättegångsbalken, naturgasförordningen (2006:1043) samt elförordningen (2013:208) finns däremot sådana formkrav som kan vara ett hinder mot att lämna in handlingar i digital form. I dessa lagrum finns bestämmelser som innebär krav på dels att fullmakt och ansökan ska vara egenhändigt undertecknad, dels att skriftlig fullmakt ska visas upp i original och tas in i akten i original eller bestyrkt kopia, dels att förteckningar över ägare av berörda fastigheter ska vara bestyrkt.

Tidsfrister för tillståndsförfaranden för anläggningar för elproduktion behöver regleras i svensk författning

I artikel 16 anges tidsfrister för vissa av de tillståndsförfaranden som artikel 16 omfattar. Tillståndsförfarande får vara högst två år när det gäller kraftverk. För anläggningar med en elproduktionskapacitet under 150 kW får tillståndsförfarandet vara högst ett år. Uppgradering av befintliga anläggningar för förnybar energi ska underlättas genom att säkerställa ett förenklat och snabbt tillståndsförfarande. Det förfarandet ska inte vara mer än ett år. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter kan dessa tidsfrister förlängas med upp till ett år.

Naturvårdsverket gör följande tolkningar av formuleringarna i artikel 16:

- Tidsfristerna omfattar enbart anläggningar som producerar elektricitet.
- Kravet på tidsfrister träffar olika typer av tillstånds- och anmälningsförfaranden i olika sektorslagstiftningar.
- Kravet på tidsfrister omfattar inte överklaganden eller tillståndsprocesser som avgörs i domstol i första instans.

- Kravet på tidsfrister omfattar regeringens tillåtlighetsprövning i vissa fall.
- Tidsfristerna ska gälla utan att det påverkar skyldigheter i tillämplig unionsrätt.
- Tidsfristerna bör räknas för varje tillståndsprövning separat.
- Tidsfristen bör räknas från att en komplett ansökan inkommit prövningsmyndigheten till dess att ett beslut fattats.

För ett korrekt genomförande av artikel 16 behövs bestämmelser med tidsfrister för behörig myndighets handläggning av tillståndsärenden och andra administrativa förfaranden som berör anläggningar för produktion av förnybar energi.

Direktivets krav på ett förenklat anmälningsförfarande för vissa uppgraderingsprojekt uppfylls redan idag i Sverige

Sist i artikel 16 anges att ”medlemsstaterna får inrätta ett förfarande för nätanslutning efter enkel anmälan för uppgraderingsprojekt som avses i artikel 17.1”, alltså små anläggningar för produktion av förnybar energi. Punkt 8 bedöms endast beröra anslutningar till elnätet och inte till andra nät, eftersom det hänvisas till punkt 17 punkt 1 som gäller el.

Energimarknadsinspektionen har uppgett att de i sitt regeringsuppdrag gör bedömningen att dagens system för nätanslutning uppfyller de krav som följer av artikel 17 och att det även gäller uppgradering. Naturvårdsverket bedömer vidare att det inte är nödvändigt med ett förenklat anmälningsförfarande för att få tillstånd till uppgradering av själva anläggningen. De små anläggningar som berörs av definitionen i artikel 17 torde främst vara solcellspaneler och eventuellt små vindkraftverk. Solcellspaneler och små vindkraftverk kräver bygglov och bygganmälan alternativt enbart bygganmälan, enligt plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen. Naturvårdsverket gör bedömningen att en ny bygganmälan eller ansökan om bygglov till byggnadsnämnden redan är ett enkelt förfarande med korta tidsfrister.

Utformning av regelförändringar med anledning av artikel 16

Såsom beskrivs ovan kommer kontaktpunktens verksamhet omfatta en rad olika typer av tillstånd och anmälningar. Komplexiteten och handläggningstiderna kan variera kraftigt för de olika ärendetyperna. Mot denna bakgrund kan det vara lämpligt att i horisontell sektorsövergripande lagstiftning (lag och förordning) ange både omfattningen av kontaktpunktens verksamhet, ansvaret för kontaktpunkten och de generella tider som enligt artikel 16 ska gälla för samtliga aktuella ärenden för anläggningar för produktion av förnybar energi.

Genom en inledande bestämmelse i den föreslagna lagen bör det komma till uttryck att det ska upprättas en eller flera kontaktpunkter med syftet att underlätta tillståndsörfaranden för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi samt tillgångar som krävs för anslutning av dessa till nät. En sådan lagreglering tydliggör för användare av kontaktpunkten att det finns en plats de kan vända sig till för att få

stöd i tillståndsprocessen och klargör den ansvariga myndighetens uppgift att underlätta tillståndsförfaranden. Närmare föreskrifter om kontaktpunkten och om ansvaret med anledning av den föreslås att regleras i en horisontell förordning.

Gemensamt för de formkrav som idag hindrar att lämna in handlingar digitalt är att de framstår vara väl motiverade av rättssäkerhetsskäl och syftar till att säkerställa behörigheten hos sökanden, ombud samt berörda parter i allmänhet inom ramen för prövningen hos myndigheterna. Naturvårdsverket föreslår därför att undantag införs i de författningar som innehåller hinder, och att dessa undantag utformas så att de begränsas till vad som är nödvändigt utifrån ett genomförande av direktivets bestämmelser.

I författningsförslaget regleras tillämpningsområdet för tidsfristerna och förslaget avgränsar vilka typer av anmälningar och ansökningar som omfattas av tidsfristerna. Vidare regleras hur tidsfristerna ska räknas. Vid en avvägning mellan för- och nackdelar med olika detaljnivåer av regleringen bedömer Naturvårdsverket att det lämpligaste är att införa direktivets tidsfrister genom en mindre detaljerad reglering som överlämnar huvuddelen av tillämpningsfrågorna till prövningsmyndigheterna. Detta särskilt med beaktande av att det annars skulle läggas en inte obetydlig administrativ börda på prövningsmyndigheterna och att en sådan reglering kan antas vara bättre anpassad till de många olika tillstånds- och anmälningsförfaranden som omfattas.

Övergripande konsekvenser

Den myndighet som pekats ut som teknikansvarig kommer behöva ytterligare resurser för utveckling av webbplats, samordning av ansvariga inom kontaktpunkten samt för att kunna hantera frågor som ställs till kontaktpunkten. Resurser behövs alltså både i utvecklingskedet och löpande i driften av kontaktpunkten.

På sikt kan det tänkas att kontaktpunktens verksamhet leder till bättre ansökningar och enklare hantering för prövningsmyndigheterna. Kontaktpunkten kan ge bra svar i tidigare skeden, eller så hittar sökanden svar på webbplats utan att ställa fråga till någon myndighet (vägledande eller prövande).

För myndigheter som är informationsansvariga kommer konsekvensen av att bli utpekad vara som störst under uppbyggnaden av kontaktpunkten. När kontaktpunkten är etablerad kommer arbetet för informationsansvariga inte skilja sig särskilt från idag då dessa myndigheter redan vägleder inom de tillståndsförfaranden som omfattas.

För de sökande är det framförallt mindre aktörer som kommer påverkas positivt av att det finns en kontaktpunkt. Större aktörer, som inrättat större anläggningar, har idag resurser för att ta fram omfattande ansökningar antingen via sin egen verksamhet eller via miljökonsulter. För mindre aktörer kan det tänkas att kontaktpunktens verksamhet kan leda till att det blir fler ansökningar på sikt.

Naturvårdsverkets förslag till lag om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag innehåller bestämmelser avseende tillståndsförfaranden som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och bestämmelser som syftar till att genomföra direktivet (omarbetat).

Definitioner

2 § I denna lag avses med

anläggning för förnybar energi: anläggning för produktion av energi från förnybara energikällor samt de ledningar som krävs för att ansluta dessa till befintligt elnät eller nät för gas

prövningsmyndighet: en statlig eller kommunal myndighet eller annat organ som prövar de ansökningar om tillstånd och dispens samt de anmälningar som behövs för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor.

uppgradering: uppgradering av anläggning som producerar förnybar energi, inklusive helt eller delvis utbyte av anläggningar eller driftsystem och driftsutrustning, i syfte att ersätta kapacitet eller att öka anläggningens effektivitet eller kapacitet.

Tidsfrister vid tillståndsprövning

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om den tid inom vilken en prövningsmyndighet ska fatta beslut i ärenden som gäller tillstånd för uppförande, drift och uppgradering av anläggning för förnybar energi.

Gemensamma kontaktpunkter

4 § För att underlätta tillståndsförfaranden för uppförande, drift och uppgradering av anläggningar för produktion av förnybar energi samt tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet ska en eller flera gemensamma kontaktpunkter upprättas.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om kontaktpunkterna.

MILJÖBALK (1998:808) - 22 KAP.*Nuvarande lydelse*

2 § Ansökningshandlingarna *skall* ges in i det antal exemplar som mark- och miljödomstolen finner behövt.

Har ansökningshandlingarna inte getts in i tillräckligt antal exemplar eller finner mark- och miljödomstolen att ansökan ärofullständig *skall* domstolen förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom viss tid. Följer sökanden inte ett föreläggande, får domstolen besluta att bristen *skall* avhjälpas på sökandens bekostnad eller, om bristen är så väsentlig att ansökan inte kan ligga till grund för prövning av målet, avvisa ansökan.

Föreslagen lydelse

2 § Ansökningshandlingarna *ska* ges in i det antal exemplar som mark- och miljödomstolen finner behövt. *Ansökningshandlingarna får ges in elektroniskt i mål som om omfattas av [lagen om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi].*

Har ansökningshandlingarna inte getts in i tillräckligt antal exemplar eller finner mark- och miljödomstolen att ansökan ärofullständig *ska* domstolen förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom viss tid. Följer sökanden inte ett föreläggande, får domstolen besluta att bristen *ska* avhjälpas på sökandens bekostnad eller, om bristen är så väsentlig att ansökan inte kan ligga till grund för prövning av målet, avvisa ansökan.

Förslag till ny paragraf i 22 kap.*2 b §*

I lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar finns vissa bestämmelser om handläggningen av mål och ärenden där mark- och miljödomstol är första instans. Enligt 4 kap. 3 § den lagen tillämpas inte bestämmelsen i 12 kap. 8 § rättegångsbalken att skriftlig fullmakt ska vara egenhändigt undertecknad av parten i mål som rör sådant tillståndsförfarande som omfattas av [lagen om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi].

LAG (2010:921) OM MARK- OCH MILJÖDOMSTOLAR**Förslag till ny paragraf i 4 kap.***3 §*

I mål som rör sådant tillståndsförfarande som omfattas av [lagen om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi] tillämpas inte bestämmelsen i 12 kap. 8 § rättegångsbalken att skriftlig fullmakt ska vara egenhändigt undertecknad av parten. I sådana mål tillämpas inte heller 12 kap. 9 § eller bestämmelsen i 42 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken.

Trots vad som anges i första stycket ska skriftlig fullmakt vara egenhändigt undertecknad av parten om rätten anser att det behövs.

Förslag till lag om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt för ärenden som rör produktion av förnybar energi.

2 § I denna lag betyder

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung,

förnybar el: el som produceras genom användning av förnybara energikällor,

förnybar energi: energi som produceras genom användning av förnybara energikällor,

förnybara energikällor: förnybara, icke-fossila energikällor, dvs. vindenergi, solenergi och geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas, och

uppgradering: helt eller delvist utbyte av utrustning i syfte att i anläggningar för produktion av förnybar el ersätta eller öka kapaciteten eller öka anläggningens effektivitet.

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners prövningar av ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet.

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas för att vägleda sökande i ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet.

Denna lag träder i kraft den 30 juni 2021.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Förteckning över remissinstanserna (promemorians lagförslag)

Följande remissinstanser har yttrat sig: Affärsverket svenska kraftnät, Boverket, Domstolsverket, Energimarknadsinspektionen Försvarmakten, Havs- och Vattenmyndigheten, Hedemora kommun, Jönköpings kommun, Konjunkturinstitutet, Lantbrukarnas riksförbund, Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Malmö kommun, Naturvårdsverket, Piteå kommun, Regelrådet, Riksantikvarieämbetet, Ronneby kommun, Statens energimyndighet, Statens jordbruksverk, Statskontoret, Strömsunds kommun, Svenska Bioenergiföreningen, Svensk Solenergi, Svensk Vindenergi, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sätters kommun och Tillväxtverket.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig eller inte hört av sig: Avfall Sverige, Alvesta kommun, Bergs kommun, Båstads kommun, Emmaboda kommun, Energiföretagen Sverige, Energigas Sverige, Fastighetsägarna Sverige, Filipstads kommun, Forshaga Kommun, Gislaveds kommun, Gotlands kommun, Hjo kommun, Hudiksvalls kommun, Härjedalens kommun, Karlshamns kommun, Kungsbacka kommun, Köpings kommun, Laxå kommun, Lilla Edets kommun, Lycksele kommun, Norrköpings kommun, Näringslivets Regelnämnd, Riksdagens ombudsmän (JO), Sametinget, Skogen Kemin Golvorna och Stålet (SKGS), Skogsindustrierna, Skogsstyrelsen, Strömstads kommun, Sundsvalls kommun, Svenskt Näringsliv, Svensk Vindkraftförening, Svensk Vattenkraftförening, Sveriges Allmännyttan, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, Trosa Kommun, Uppsala universitet juridiska institutionen, Villaägarnas riksförbund, Vindelns kommun och Österåkers kommun. Yttranden har också kommit in från Solelkommissionen, Vattenfall och Örsted.

SKRIVELSE

Karin Sjöberg
Verksjurist
Avdelningen för analys
010-168 05 92

2020-02-28

Dnr 20EV1059

Hemställan om ändringar i EMC-lagen och förordning 2017:1040

Elsäkerhetsverket hemställer härmed om följande ändringar i lag (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC-lagen) och förordning (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift.

Bakgrund och problembeskrivning

Elsäkerhetsverkets verksamhet ska enligt budgetproposition 2019/20:1 i huvudsak finansieras av elsäkerhetsavgiften. Vidare framgår det av myndighetens regleringsbrev för budgetåret 2020 att anslaget ska finansiera myndighetens förvaltningskostnader.

Enligt förordning (2007:1121) med instruktion för Elsäkerhetsverket är de övergripande målen för verksamheten att:

- förebygga skador orsakade av elektricitet på person och egendom samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).
- svara för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet.

Enligt förordning om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift ska elsäkerhetsavgiften finansiera verksamhet vid Elsäkerhetsverket enligt elsäkerhetslagen (2016:732). Det innebär att de uppgifter myndigheten har enligt EMC-lagen inte kan finansieras med elsäkerhetsavgiften.

Elsäkerhetsverket ska från och med 2018 redovisa full kostnadstäckning för elsäkerhetsavgiften. Det innebär att kostnaderna för myndighetens arbete med elsäkerhetsfrågor ska motsvara elsäkerhetsavgiften och att regering och riksdag skulle behöva besluta om ett förvaltningsanslag för myndigheten som överstiger avgiftsintäkterna, för att myndigheten ska kunna fortsätta att arbeta med EMC-frågor.

Elsäkerhetsverkets arbete med EMC-frågor

Som framgår ovan har Elsäkerhetsverket i uppdrag att förebygga störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet samt bidra till en

tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet. Elsäkerhetsverket är ansvarig tillsynsmyndighet enligt förordning (2016:363) om elektromagnetisk kompatibilitet och arbetar därmed med tillsyn rörande EMC både vad avser användning och tillhandahållande på marknaden av fasta anläggningar och elektriska produkter. Myndigheten är också engagerad inom det internationella och europeiska standardiseringsarbetet rörande området EMC och deltar också inom olika nationella samverkansforum.

Behovet av att arbeta med såväl tillsyn av anläggningar, marknadskontroll av produkter, samverkan, standardisering och informationsgivning på EMC området bedöms öka mot bakgrund av energiomställningen. Detta då nya typer av elinstallationer som exempelvis solceller, fordonsladdning och energilager uppvisar fler utmaningar med EMC än vad traditionella anläggningar gör. Exempel på aktiviteter vi önskar genomföra för att få ett bättre underlag är bland annat att testa flera produkter utifrån EMC-aspekter och genomföra flera mätningar i fält.

För att kunna omfördela resurser och få effekt redan nu i omställnings-skedet är det viktigt att myndigheten kan avsätta resurser för detta arbete. Ett sätt att skapa sådana förutsättningar är att möjliggöra finansiering av myndighetens arbete med EMC-frågor genom elsäkerhetsavgiften. För att så ska kunna ske krävs dock ändringar av både EMC-lagen och förordning om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift.

Förslag på tillägg i EMC-lagen och förordning om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift

Med anledning av ovanstående föreslår Elsäkerhetsverket att EMC-lagen bör kompletteras med en bestämmelse om bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för en myndighets verksamhet enligt lagen. Elsäkerhetsverket föreslår följande ändring av EMC-lagen.

- 1 § kompletteras med en ny punkt (5):

5. avgifter för en myndighets verksamhet enligt denna lag.

För att en avgift ska kunna tas ut krävs också en ändring av förordning om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift som innefattar även myndighetens verksamhet enligt EMC-lagen. Elsäkerhetsverket föreslår därför följande ändring av förordning om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift.

- 1 § punkten 3 ändras till

3. verksamhet vid Elsäkerhetsverket enligt elsäkerhetslagen (2016:732) och lag (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet (elsäkerhetsavgift).

Elisabet Falemo
Generaldirektör

SKRIVELSE

Karin Sjöberg
Verksjurist
Avdelningen för analys
010-168 05 92

2020-03-27

Dnr 20EV1059

Komplettering av Elsäkerhetsverkets hemställan om ändringar i EMC-lagen och förordning 2017:1040

Elsäkerhetsverket önskar lämna följande komplettering av tidigare inlämnad hemställan om ändringar i lag (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC-lagen) och förordning (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift. Bifogat finns även en konsekvensutredning tillhörande tidigare inlämnade förslag.

Bakgrund och problembeskrivning

Genom EMC-lagen ges regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, bemyndigande att föreskriva de bestämmelser som krävs för att Sverige ska implementera Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet. Bemyndigandet omfattar även vissa nationella bestämmelser, som inte utgör en implementering av ovan nämnda direktiv¹.

Elsäkerhetsverkets ser ett behov av att förtydliga syftet med EMC-lagen.

Idag framgår följande av 1 § EMC-lagen:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om kommunikationer eller näringsverksamhet eller skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa, meddela föreskrifter om

1. krav på egenskaper hos eller användning av utrustning för att den ska kunna fungera tillfredsställande i sin elektromagnetiska omgivning utan att orsaka oacceptabla elektromagnetiska störningar för annan utrustning (elektromagnetisk kompatibilitet),
2. kontroll och märkning av utrustning med avseende på dess elektromagnetiska kompatibilitet,
3. information som ska följa med utrustning och som avser uppgifter
 - a) av betydelse för utrustningens elektromagnetiska kompatibilitet, och
 - b) om tillverkaren av utrustningen eller den som fört in utrustningen till ett land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och
4. skyldighet att bedriva skadeförebyggande arbete och vidta åtgärder när det finns anledning att anta att utrustning inte överensstämmer med de krav som följer av föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen.

¹ Se avsnitt 6.1 i prop. 2006/07:67.

Elsäkerhetsverket bedömer att den ändamålsbeskrivning som återfinns i 1 § är otydlig och därför bör tydliggöras. Dessutom innehåller bestämmelsen ändamål (rörande skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa) som inte kan härledas till syftet med direktiv 2014/30/EU eller de nationella bestämmelserna som införs genom förordning (2016:363) om elektromagnetisk kompatibilitet.

Förslag på ändring i EMC-lagen

Med anledning av ovanstående föreslår Elsäkerhetsverket att EMC-lagen bör kompletteras med en tydligare bestämmelse om lagens syfte.

Elsäkerhetsverket föreslår följande ändring av EMC-lagen².

- 1 § ska ha följande lydelse:

Denna lag syftar till att främja god elektromagnetisk kompatibilitet i samhället och minska risker för elektromagnetisk störning på radiokommunikation, el- och telenät samt utrustning som är ansluten till dessa nät.

~~Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om kommunikationer eller näringsverksamhet eller skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa, meddela föreskrifter om~~

1. krav på egenskaper hos eller användning av utrustning för att den ska kunna fungera tillfredsställande i sin elektromagnetiska omgivning utan att orsaka oacceptabla elektromagnetiska störningar för annan utrustning (elektromagnetisk kompatibilitet),
2. kontroll och märkning av utrustning med avseende på dess elektromagnetiska kompatibilitet,
3. information som ska följa med utrustning och som avser uppgifter
 - a. av betydelse för utrustningens elektromagnetiska kompatibilitet, och
 - b. om tillverkaren av utrustningen eller den som fört in utrustningen till ett land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och
4. skyldighet att bedriva skadeförebyggande arbete och vidta åtgärder när det finns anledning att anta att utrustning inte överensstämmer med de krav som följer av föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen.

Elisabet Falemo
Generaldirektör

² Se punkt 4 i ingressen samt artikel 1 i direktiv 2014/30/EU.

Konsekvensutredning Ändring av EMC-lagen och förordning 2017:1040

Elsäkerhetsverket har i en skrivelse daterad den 28 februari 2020 hemställt om ändringar i lag (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC-lagen) och förordning (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift.

Elsäkerhetsverket föreslår genom denna skrivelse även i en komplettering till hemställan en syftesskrivning för EMC-lagen. Konsekvensutredningen omfattar samtliga dessa förslag.

Syfte

Syftet med förändringarna är att göra det möjligt att medge att även de arbetsuppgifter som Elsäkerhetsverket utför med stöd av EMC-lagen kan täckas med den elsäkerhetsavgift som tas ut av nätinnehavare och beräknas per uttagpunkt. En samtidig komplettering med en syftesparagraf i EMC-lagen föreslås för att tydliggöra vad syftet med regleringen är.

Nollalternativet

Förordning (2007:1121) med instruktion för Elsäkerhetsverket anger i uppgifter för Elsäkerhetsverket (1 §).

Elsäkerhetsverket är förvaltningsmyndighet för tekniska säkerhetsfrågor på elområdet. De övergripande målen för verksamheten är att förebygga skador orsakade av elektricitet på person och egendom samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC). Verket ska svara för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet.

Verket ska också följa den internationella utvecklingen och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

Verksamheten enligt EMC-lagen är till stora delar integrerad i myndighetens informationsverksamhet, tillsynsverksamhet och marknads kontroll. Myndighetens totala verksamhetskostnader för år 2019 uppgår till 59 739 tkr. Av dessa kostnader bedöms 1 252 tkr avse kostnader för verksamhet under EMC-lagen, dvs. 2 %.

För att kunna följa kraven på full kostnadstäckning för elsäkerhetsavgiften, och samtidigt upprätthålla oförändrad och relativt låg nivå av EMC-verksamhet, krävs att kommande förvaltningsanslag årligen är cirka 1 400 tkr högre än summan av elsäkerhetsavgift och ansökningsavgift för auktorisation. Påverkan på statsbudgeten blir i därmed i denna storleks-

ordning, alltså minus 1 400 tkr. En ambitionsökning avseende EMC ökar påverkan på statsbudgeten i motsvarande grad.

Föreslagen ändring av EMC-lag och förordning 2017:1040

För Elsäkerhetsverket och regeringen innebär förslaget på både kort och lång sikt en något förenklad hantering i framställning av budgetunderlag och i årsredovisning, och ett antal timmar per år kan istället användas till mer angelägna uppgifter.

På kort sikt innebär de föreslagna förändringarna att de möjliggör för Elsäkerhetsverket att uppfylla kraven på full kostnadstäckning utan ökning av förvaltningsanslaget eller elsäkerhetsavgiften. Den ekonomiska påverkan för på samhällsekonomin, statsfinanserna, företag, hushåll och myndigheter bedöms vara obefintlig.

På något längre sikt innebär förslaget en höjning av elsäkerhetsavgiften. Om höjningen läggs på nuvarande ambitionsnivå blir det 0,22 kronor per lågspänningsuttag och år respektive 17 kr/högspänningsuttag och år. Konsekvenserna av detta blir följande:

Samhällsekonomin Inga konsekvenser

Statsfinanserna Ökade intäkter motsvarande 1,4 miljoner kronor per år. Oförändrade utgifter.

Företag och konsument Cirka 70 % av elsäkerhetsavgiften betalas av landets hushåll, vilket i det här fallet motsvarar ungefär 1 miljon kronor fördelat på 5 miljoner uttagspunkter. Resten av avgiftsökningen betalas av privata och offentliga verksamheter. Det är också de företag, konsumenter och andra verksamheter som betalar elsäkerhetsavgiften som kan dra nytta av den förbättrade EMC som verksamheten syftar till.

Myndigheter Försumbar kostnadsökning för nätavgifter i offentlig verksamhet, marginellt förenklad administration hos Elsäkerhetsverket och Regeringskansliet.

Föreslagen ändring av EMC-lag och förordning 2017:1040 kombinerat med ambitionshöjning

Som beskrivits i budgetunderlag och hemställan finns goda skäl att höja ambitionsnivån för att möta de utmaningar som ökar när det gäller EMC.

I takt med att allt mer avancerad elektronik integreras i elsystemen ser vi att problem med bristande elektromagnetisk kompatibilitet ökar. Vi ser ett tydligt samband också med energieffektiv teknik såsom ljuskällor, optimeringsfunktioner och varvtalsreglering. Om dessa inte tillverkas och installeras på rätt sätt kan de orsaka allt större störningar och energiförluster. Ytterligare en faktor är att mer medicinsk teknik och larmfunktioner installeras i hem som gör att möjligheten för äldre och sjuka att bo kvar hemma ökar. Kombinationen av känsliga utrustningar och störande

elektronik är ett problem att ta på största allvar. En EMC-strategi för Elsäkerhetsverkets fortsatta arbete med EMC är på gång. Här kommer det att krävas insatser med tillsyn av anläggningar, marknadskontroll av produkter och mycket information både till de som tillverkar produkter, de som installerar dem och till slutanvändarna. Samarbete både på internationell, europeisk och nationell nivå är också av stor vikt, både inom ramen för standardiseringen och mellan myndigheter. Fler personer med EMC-kompetens kommer att behövas för att genomföra de strategiska och operativa åtgärderna.

Mot denna bakgrund ser vi det som rimligt att under de kommande tre åren dubblera insatserna inom EMC-området, vilket betyder en ökning av verksamheten till 2,8 miljoner kronor per år.

Detta leder till en något större höjning av elsäkerhetsavgiften än tidigare planerat. Med höjd ambitionsnivå blir det 0,45 kronor per lågspänningsuttag och år respektive 35 kr/högspänningsuttag och år. Konsekvenserna av detta blir följande:

Samhällsekonomin 1,4 miljoner kronor överförs från hushåll och företag genom ökat avgiftsuttag. Elsäkerhetsverket får ökade resurser att arbeta med att minska EMC-störningar vilket får positiva effekter för funktion av elektronik och radiokommunikation, t.ex. försvarsfunktioner och medicinsk utrustning i hemsjukvård. Negativa effekter av ny energiteknik kan undvikas. Sammantaget ger detta enligt Elsäkerhetsverkets bedömning en positiv samhällseffekt.

Statsfinanserna Ökade intäkter motsvarande 2,8 miljoner kronor per år. Utgifterna för Elsäkerhetsverkets förvaltningsanslag ökar med 1,4 miljoner kronor. Nettoeffekt 1,4 miljoner kronor.

Företag och konsumenter Cirka 70 % av elsäkerhetsavgiften betalas av landets hushåll, vilket i det här fallet motsvarar ungefär 2 miljon kronor fördelat på 5 miljoner uttagspunkter. Resten av avgiftsökningen betalas av privata och offentliga verksamheter. Det är också de företag, konsumenter och andra verksamheter som betalar elsäkerhetsavgiften som kan dra nytta av den förbättrade EMC som verksamheten syftar till.

Noteras kan att ett antal vindkraftparker med många högspänningsuttagspunkter, huvudsakligen avsedda för inmatning av produktion, uppfattar sig betala orimligt höga avgifter. Denna fråga löses dock inte i detta sammanhang. En avgiftsökning på 4 % av elsäkerhetsavgiften är en ytterst marginell del (< 1%) av den samlade elsäkerhetsavgiften, elberedskapsavgiften och nätövervakningsavgiften.

Myndigheter Försumbar kostnadsökning i nätavgift för offentliga verksamheter. Marginellt förenklad administration hos Elsäkerhetsverket och Regeringskansliet.

Förteckning över remissinstanserna (Elsäkerhetsverkets lagförslag)

Följande remissinstanser har yttrat sig: Boverket, Energiföretagen Sverige, Energimarknadsinspektionen, Folkhälsomyndigheten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Försvarmakten, Inspektionen för vård och omsorg, Installatörsföretagen, Luftfartsverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Post- och telestyrelsen, Socialstyrelsen, Statens energimyndighet, Svenska elektrikerförbundet, Totalförsvarets forskningsinstitut, Trafikverket och Transportstyrelsen.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig eller inte hört av sig: Affärsverket svenska kraftnät, Frivilliga radioorganisationen, Föreningen experimenterande svenska radioamatörer, Föreningen Sveriges sändareamatörer, Svensk försäkring, Svensk solenergi, Svensk vindenergi, Svensk vindkraftsförening, Svenskt näringsliv och Sveriges kommuner och regioner.

Ett yttrande har också kommit in från Lokalkraft Sverige.